

TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Xusanov Jahongir Abdumo'minovich

NDKTU akademik litseyi tarix fani o'qituvchisi

USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND INTERACTIVE METHODS IN THE EDUCATIONAL PROCESS

KHusanov Jakhongir Abdumuminovich

History teacher of NSMTU academic lyceum

Annotasiya: Ta'lim yangi bosqichga ko'tarilmoqda, O'quvchilar fikr darajasi kengaymoqda, axborot olish osonlashmoqda. Bunday o'sish jarayonida o'qitishda innovatsion texnologiyalar va innovatsion metodlardan foydalanmaslik darsning samaradorligini pasaytirib yuboradi. Mazkur maqolada bugungi jamiyatimizdagi professional ta'lim jarayonida qo'llanishi kerak bo'lgan innovatsion texnologiyalar va interfaol metodlar haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: interfaol metodlar, innovatsiya, texnologiya, metodlar, professional ta'lim, jamiyat, axborot, samaradorlik.

Abstract: Education is rising to a new level, students' thinking is expanding, access to information is becoming easier. In the process of such growth, the lack of use of innovative technologies and innovative methods in teaching reduces the effectiveness of the lesson. This article discusses innovative technologies and interactive methods that should be used in the process of professional education in today's society.

Keywords: interactive methods, innovation, technology, methods, professional education, society, information, efficiency.

Maktabda o‘qitish metodikasi o‘zgarmasa, ta’lim sifati ham, mazmuni ham, muhit ham o‘zgarmaydi.

Shavkat Mirziyoyev

O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan buyon ulkan islohotlar va taraqqiyot bosqichini bosib o‘tdi. Ushbu taraqqiyot va bunyodkorlik yo‘lida barkamol avlodning o‘rni juda katta. Mamlakatimiz TT rivoji taraqqiyotining asosi ta’lim tizimining sifatli va mukammalligi bilan ham bog‘liq. Shu bois «Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi»ning maqsadi ta’lim sohasini tubdan isloh qilish, uni o‘tmishdan qolgan mafkuraviy qarashlar va sarqitlardan to‘la xalos etish, rivojlangan demokratik davlatlar darajasida, yuksak ma’naviy va ahloqiy talablarga javob beruvchi yuqori malakali kadrlar tayyorlash milliy tizimini yaratishdan iborat.⁶⁶

Hozirgi kunda ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalari o‘quv jarayonida qo‘llashga bo‘lgan qiziqish, e’tibor kundan kunga kuchayib bormoqda, bunday bo‘lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an’anaviy ta’limda o‘quvchi talabalarni faqat tayyor bilimlarini egallashga o‘rgatilgan bo‘lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o‘zlari qidirib topishlariga, mustaqil o‘rganib, taxlil qilishlariga, xatto xulosalarni ham o‘zlari keltirib chiqarishlariga o‘rgatadi. O‘qituvchi bu jarayonda shaxsning rivojlanish, shakillanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo‘naltiruvchilik funksiyasini bajaradi. Ta’lim jarayonida o‘quvchi talaba asosiy figuraga aylanadi

O‘qituvchi talabning talab va ehtiyojlariga ko‘ra ta’lim texnologiyalariga asta-sekin murakkab elementlarni kiritgan holda oqilona qo‘llay bilishi lozim. Har bir

⁶⁶ Havasxon Shokirova, «Ta’limda innovatsion texnologiyalarning o‘rni». «Yangi asr avlodi», 2013-yil.

pedagog shuni doimo yodda tutishi kerakki, hozirgi zamon tarbiyasining barcha jarayonlari talabalarni tahlil qilish, mustaqil fikrlash va ijod qilishga yo‘naltirilmog‘i lozim. Shuning uchun ta‘lim jarayonida interfaol usullar, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llashga nisbatan qiziqish kundan-kunga kuchayib bormoqda. Bunday usullar talabalarga tayyor bilimlarni o‘zlari qidirib topib, mustaqil o‘rganib, tahlil qilish va xulosalarni ham o‘zlari chiqarishlari lozimligini o‘rgatadi. Bu jarayonda shaxsning rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratiladi, talaba dars jarayonining asosiy ijrochisiga aylanadi. Interfaol usullar o‘qituvchi-talaba hamda talabalarning o‘zaro birgalikdagi harakatlaridir. Ushbu jarayonda o‘qituvchi o‘quv mashg‘ulotining tashkilotchisi, rahbari va nazoratchisi vazifasini bajaradi.

Oliy ta‘lim tizimini modernizatsiyalash ta‘lim jarayoniga joriy innovatsion yondashuvni talab davom etadi. Hozirgi globallashuv jarayonlarida ta‘limga innovatsion yondashuv ijtimoiy-pedagogik zaruriyati davolash bilan kamaytirilishi:

- ❖ Fan-texnika taraqqiyoti va ijtimoiy-iqtisodiy yangilangan uzluksiz ta‘lim tizimi, xususan, oliy ta‘lim bo‘yicha o‘quvlaridagi o‘quv jarayonini chet el tashqi tajribalarini amalga oshirish o‘rganish, ta‘limdagi innovatsion yondashuvlar va axborot texnologiyalaridan foydalanilgan holda takomillashtirish;

- ❖ Talaba-yoshlardagi ma‘lumotlilik darajasi, xalqaro salohiyat, ijtimoiy faollik,

ijodkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat ko‘rsatuvchi shaxsga yo‘naltirilgan o‘qitishni boshqarish tashkiliy shakllari, texnologiyalarini yaratish va operatsiya tatbiq etishish;

- ❖ Pedagogik innovatsiyalarni o‘zlashtirish va uni tatbiq qilinmoqda o‘qitilishini kasbiy-innovatsion kompetentligini rivojlantirish zarurati.

Bugungi kunda pedagogika sohasida yangi ilmiy yo‘nalish - pedagogik innovatsiya va ta‘lim jarayonini yangilash q‘oyalarining paydo bo‘lishi natijasida o‘qituvchining pedagogik faoliyatida ham yangi yo‘nalish «o‘qituvchining innovatsion faoliyati» tushunchasi paydo bo‘ldi. «Innovatsion faoliyat» tushunchasini tahlil qilar ekanmiz: G.A.Mkritichyaning bu haqdagi fikri diqqatga sazovar: - «Pedagogik

tajriba-sinov faoliyatining 3 ta asosiy shaklini ajratish mumkin: xususiy tajriba, tajriba-sinov ishi, o‘qituvchining innovatsion faoliyati. Pedagogik faoliyatda innovatsiyalar qancha ko‘p bo‘lsa, o‘qituvchi xususiy eksperimentni shuncha yaxshi tushunadi».

Xulosa qilib aytganimizda, innovatsion faoliyat – bu ilmiy izlanishlar, ishlanmalar yaratish, tajriba – sinov ishlari olib borish yoki boshqa fan-texnika yutuqlaridan foydalangan holda yangi texnologik jarayon yoki yangi takomillashtirilgan mahsulot yaratish bo‘lib, uning progmatik xususiyati shundaki, u qoyalar maydonida ham va alohida bir sub’ektning harakat maydonida ham amalga oshirilmaydi, balki bu faoliyatni amalga oshirish tajribasi kishilar hayotida hammabop bo‘ladigan holdagina haqiqiy innovatsion hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

- 1.SH.M.Mirziyoyev, «Erkin va farovon demokratik davlatni birgalikda barpo etamiz» 2021-yil.
2. Havasxon Shokirova, «Ta’limda innovatsion texnologiyalarning o‘rni». «Yangi asr avlodi», 2013-yil.
3. F.Zakirova va boshq.Elektron o‘quv-metodik majmualar vat a’lim resurslarini yaratish metodikasi. Metodik qo‘lkanma, T.: OO‘MTV, 2010. – 57b.
- 4.. <http://library.ziyonet.uz>
5. <http://maqolalar.uz/>